

Využití databází České literární bibliografie

18. 4. 2023, Katedra bohemistiky FF UP Olomouc

Mgr. Pavla Hartmanová, Ph.D.

Program

1. Kdo jsme a co děláme
2. Historie databáze
3. Jak vypadá záznam
4. Tipy pro vyhledávání
5. Další (bibliografické) databáze
6. Co se chystá
7. Kde se dozvědět více
8. Jak citovat

Kdo jsme

1947

Bibliografické oddělení Ústavu pro českou literaturu AV ČR.

Vše o české literatuře a literární vědě, do roku 1945 včetně světové literatury.

2016

[Cestovní mapa výzkumných infrastruktur ČR](#). Největší oborová specializovaná databáze v ČR.

Náplň práce

Reflexe české literatury a kultury v českých (výběrově zahraničních) periodikách, knihách a sbornících, webové servery.

Rozsah

Od r. 1770 do současnosti

Více než 2000 periodik (270 „živých“)

20 000+ záznamů ročně

2,25 mil. záznamů

Uživatelé

Vědci

Studenti

Knihovníci

Informační profesionálové

Veřejnost

Co děláme

Retrospektivní excerpce

Výuka a
stáže

Vývoj softwarových
nástrojů

Metodika bibliografické
práce

Zpracování a průběžná
aktualizace
bibliografických a
souvisejících znalostních
databází

Digitalizace a open
access

Příprava odborných
bibliografií

Datový výzkum a digital
humanities

Propagace a diseminace

Mezinárodní spolupráce

Bibliometrie a
hodnocení vědy

Historie (1947–2015)

Retrospektivní bibliografie – retrobi.ucl.cas.cz

- pouze článková bibliografie
- navíc texty českých autorů i s neliterárními tématy
- počátky národního obrození–1945
- kartotéka (1,6 mil. lístků)
- RET (cca 95 tisíc přepsaných lístků)
- 2010 digitalizace (OCR, fulltextové vyhledávání)

Současná bibliografie – biblio.ucl.cas.cz

- od roku 1945
- 60.–80. léta bibliografické ročenky
- pouze sekundární literatura o literárněvědné bohemistice
- navíc však knihy, sborníky
- první databáze ISIS 1990
- od 2003 databáze zpřístupněny přes internet
- 2012 knihovna Marc21, 2014–2016 konverze článků (430 tis. záz.)
- Od 2016 časopisecká beletrie
- Od 2020 knižní beletrie

České literární osobnosti – clo.ucl.cas.cz

Databáze literárních cen – ceny.ucl.cas.cz

Databáze knižních edic – edice.ucl.cas.cz

Digitální archiv časopisů – archiv.ucl.cas.cz

Současnost (2016–dodnes)

clb.ucl.cas.cz

Bibliografie literárního exilu – exil.ucl.cas.cz

- 90. léta (F. Knopp: *Česká literatura v exilu 1948–1989*)
- NAKI (2023–2027)

Bibliografie literárního samizdatu – sambibl.ucl.cas.cz

- 2016–dodnes (časopisy, sborníky)
- Libri prohibity, Československé dokumentační středisko
- Scriptum.cz

Bibliografie literárního internetu – internet.ucl.cas.cz

- 2017–dodnes (projekt do 2021)
- publicistické a literární weby, e-časopisy, žánrové weby (80+ zdrojů)
- Webarchiv

Databáze překladů české literatury – preklady.ucl.cas.cz

- Globální literární studia (2020–2023)

Databáze ALKARO

- Almanachy, kalendáře a ročenky 1800–1945
- NAKI (2023–2027)

Databáze excerpovaných časopisů – excas.ucl.cas.cz

Informační zdroj	
Retrospektivní bibliografie (do roku 1945)	1 697 375
Současná bibliografie (po roce 1945)	499 740
Bibliografie internetu	56 269
Bibliografie samizdatu	19 614
Databáze zahraničních bohemik	15 022
Bibliografie exilu	8 745
Databáze překladů české literatury	3 856
Databáze excerpovaných časopisů	1 132
Polonika v českém samizdatu	974

Excerptní záběr

Databáze	Primární prameny (beletrie)	Sekundární literatura	Světová literatura	Knihy, sborníky, části knih	Původní struktura dat
Retrospektivní bibliografie (1771–1945)	ANO	ANO	ANO	NE	lístky
Báze RET	ANO	ANO	ANO	NE	ISIS – starší
Bibliografie 1945–1960	ANO	ANO	NE	NE	MARC21
Bibliografie 1961–1980	NE	ANO	NE	ANO (bez beletrie)	ISIS – mladší
Bibliografie 1981–1996	NE	ANO	NE	ANO (bez beletrie)	ISIS – starší
Bibliografie 1997–2012	NE	ANO	NE	ANO (bez beletrie)	ISIS – mladší
Bibliografie od roku 2012	ANO (od roku 2016)	ANO	NE	ANO (od roku 2020 včetně beletrie)	MARC21
Bibliografie exilu	NE	ANO	NE	ANO (bez beletrie)	ISIS – starší
Bibliografie samizdatu	ANO	ANO	ANO	NE	MARC21
Bibliografie internetu	ANO	ANO	NE	NE	MARC21

VuFind

- open source discovery systém (vlastní nastavení)
- prohledávání **všech zdrojů** ČLB z jednoho místa
- propojení s [Retrobi](#) (poloautomatizovaný převod do MARC21)
- 100 000 + propojení [na plné texty](#) (Webarchiv, Digitální archiv časopisů, online archivy, v přípravě Kramerius)
- fasetové vyhledávání
- uzpůsobeno pro potřeby článkové bibliografie a literárního/literárněvědného obsahu:
 - řazení záznamů dle dne vydání
 - hledání dle odkazovaného díla
 - oborově obvyklá podoba citace
- Statistický a analytický modul

B///

Česká literární bibliografie

kopáč

Autor

Hledat

Vyhledat s použitím současného nastavení filtrů

Hasil si to znovu přes kopečky /
Hlavní autor **Kopáč**, Radim, 1976-
online
In: Mladá fronta Dnes. -- ISSN 1210-1168. -- Roč. 31, 2020,
č. 4, 6. 1., s. 14
iDnes.cz [online]. -- 6. 1. 2019
Anotace: Recenze.

★ Přidat do
oblíbených

Článek

Pomor : Jiljí Dynka /
Hlavní autor **Kopáč**, Radim, 1976-
In: Umí. -- ISSN 1214-4169. -- Roč. 30, 2020, č. 1, 2. 1., příl.
kulér, s. 14
Anotace: Recenze.

★ Přidat do
oblíbených

Článek

Vražďáky a drastáky - na tryskáči! /
Hlavní autor **Kopáč**, Radim, 1976-
In: Týdeník Rozhlas. -- ISSN 1213-2098. -- Roč. 30, 2020,
č. 3, 6. 1., s. 21
Anotace: Recenze.

★ Přidat do
oblíbených

Článek

Dejte šanci Oáze, poví víc než dost /
Hlavní autor **Kopáč**, Radim, 1976-
online
In: Lidové noviny. -- ISSN 0862-5921. -- Roč. 33, 2020, č.
16, 20. 1., s. 8
Lidovky.cz [online]. -- 27. 1. 2020
Anotace: Recenze.

★ Přidat do
oblíbených

Článek

Forma/žánr

recenze 780

rozhovory 334

články 112

biograficko-
bibliografické
poznámky 88

medailony 80

glosy 76

více ...

Osoba - předmět

Kopáč, Radim, 1976- 87

Král, Petr, 1941-2020 39

Wernisch, Ivan, 1942- 31

Rudiš, Jaroslav, 1972- 29

Híršal, Josef, 1920-2003 28

Kundera, Milan, 1929- 28

více ...

Odkazované dílo

Hašek, Jaroslav Osudy
dobrého vojáka Švejka za
světové války 6

B///

Popis článku

ZÁKLADNÍ:

- Autor – jméno, šifra, pseudonym / jmenná autorita
- Název
- Zdrojový dokument – ISSN, ročník, číslo
- Žánr – může jich být více
- Předmět (věcný, jmenný rejstřík)
- Odkazované dílo (kniha, ale též akce, divadlo...)

DALŠÍ MOŽNOSTI:

- Anotace
- Druh dokumentu (denní tisk, kniha, část knihy)
- Druh báze
- Místo vydání a jazyk
- Rubrika
- Časové rozpětí
- Booleovské operátory (AND, OR, NOT)
- [Nápověda](#)

Vzpomínka na samizdat

Vzpomínky na samizdat a na setkávání českých a polských disidentů v období normalizace.

Hlavní autor:	Šustrová, Petruška, 1947- (Autor)
Typ dokumentu:	Článek
Jazyk:	Čeština
Země:	Česká republika
In:	Lidové noviny -- 0862-5921 -- Roč. 36, 2023, č. 77, 31. 3., s. 16 Lidovky.cz [online] -- 30. 3. 2023
Forma/žánr:	vzpomínky
Témata:	Charta 77 (skupina) NSZZ "Solidarność" (odborová organizace) Libri prohibiti (knihovna - Praha, Česko) 1971-1980 1981-1990 samizdat disent disidenti disidentky česko-polské vztahy normalizace (1969-1989 - Československo)

Rešerše

[Michal Sýkora](#) – kde, kdo o něm píše a v jaké souvislosti

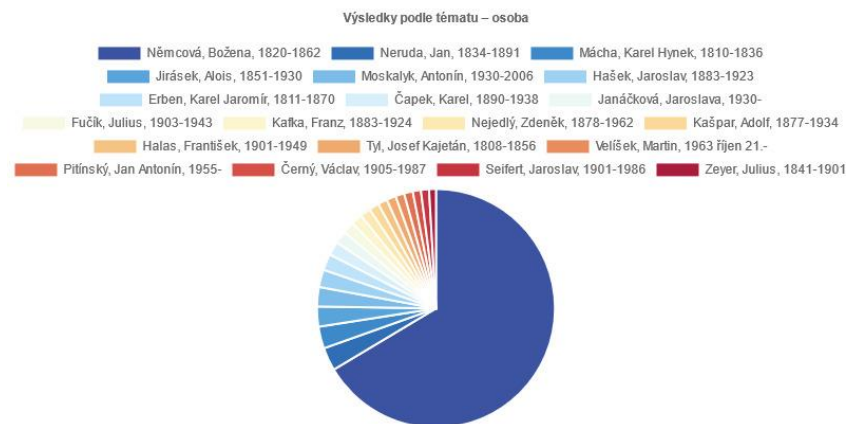
Jaká kniha Jiřího Kratochvíla má [nejvíce recenzí?](#)

Píše se ještě o knize B. Němcové [Babička](#)?

- Kdy se o ní nejvíce psalo? ([SAM](#))
- Proč [2020](#)?
- [První zmínka](#) o Babičce?

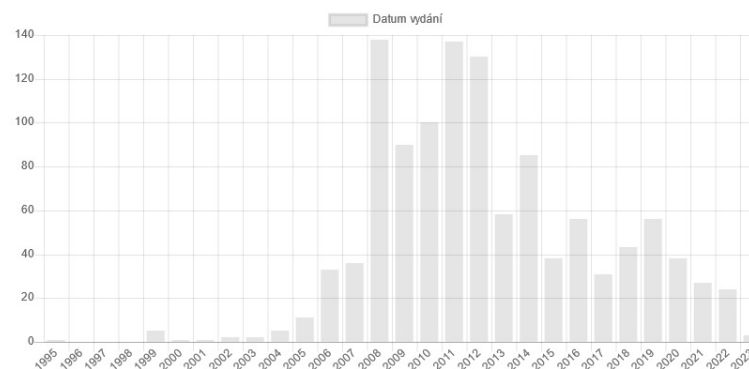
- Funkce: poslat na e-mail, export, vytisknout, uložit po přihlášení

- Plné texty v záznamu (DOI, Webarchiv, Internet Archive, Digitální archiv časopisů), Kramerius ([Registr digitalizace](#), [Česká digitální knihovna](#)) + další možnosti: DNNT (monografie do roku 2007, seriály do roku 2012), Newton Media/Anopress

Statistický a analytický modul

- nadstavbový nástroj
- přímé propojení s VuFindem (tlačítko „**Grafy**“)
- možnost zobrazit výsledek rešerše formou přednastavených grafů a vizualizací
- pracuje s aktuálními daty = vše se vypočítává v reálném čase
- limit 25 000 záznamů pro vizualizaci
- rešerše ve formátu csv. až do 75 tisíc záznamů
- **export podkladových dat** pro konkrétní graf
- uzpůsobení nastavení konkrétního grafu
- více [zde](#)

Odkazované dílo - autor	Počet
Havel, Václav Odcházení	209
Havel, Václav Zahradní slavnost	25
Havel	21
Havel, Václav Audience	21
Žantovský, Michael Havel	17
Havel, Václav Žebrácká opera	15
Občan Havel	14
Havel, Václav Moc bezmocných	13
Havel, Václav Antikódy	11
Havel, Václav Dopisy Olze	10

Další databáze

ČLB

Knihovny.cz – <https://www.knihovny.cz/>

- Moravská zemská knihovna
- zapojené [knihovny](#)
- centrální portál (nástupce Jednotné informační brány)
- [Čtenář](#)

LiBRI – <https://literarybibliography.eu/cs/>

- polská, finská, česká data
- wiki data (VIAF, GeoNames)
- cca 4 mil. záznamů (2,2 mil. ČLB + 1,7 mil. PBL + 0,5 mil. NKF)
- [Karel Hynek Mácha](#)

NÁRODNÍ KNIHOVNA

ANL – https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=ANL

- souborná databáze shromažďující výběrově zpracované články a statě z novin, časopisů a sborníků
- garant Státní vědecká knihovna Hradec Králové
- provoz Národní knihovna
- 1,9 mil. záznamů

OBOROVÉ DATABÁZE

Bibliografie Divadelního ústavu ČR – [zde](#)

Bibliografie dějin Českých zemí – [zde](#)

Národní filmový archiv – [zde](#)

Pedagogická bibliografická databáze – [zde](#)

Muzikologická bibliografická databáze – [zde](#)

Bibliografie českého archivnictví – [zde](#)

Knihovědná bibliografie – [zde](#)

Co se chystá?

- nové **grafické rozhraní** a přechod na novou verzi 9.0 (podzim 2023)
- nové možnosti **exportu** (textové formáty)
- spuštění databáze **CLO** a její přímé propojení s bibliografickými daty
- vyhledávání dle identifikovaných **šifer** a **pseudonymů**
- zobrazování lístků **RETROBI** přímo ve VuFindu
- kontaktní formuláře
- **API** rozhraní
- konverze databáze **literárních cen**

The screenshot shows the VuFind search interface. At the top, the search bar contains 'Baudelaire' and the dropdown menu is set to 'Ve všech polích'. A search button labeled 'HLEDAT' is visible. Below the search bar, navigation arrows and the text 'Zobrazuji 1-10 výsledků z 593' are shown, along with a dropdown for 'Řadit dle relevance'. A red button labeled 'Perzistentní odkaz' is positioned above the search results. The first result is a thumbnail of a magazine cover titled 'Zprávy SPOLEČNOSTI BRATŘÍ ČAPKŮ' with a red 'ČLÁNEK' label. To the right of the thumbnail, the article title 'Básník samoty a kontemplace' is displayed, followed by a link to the 'Databáze excerpovaných časopisů'. Below the title, the main author is listed as 'Poláček, Jiří, 1951-' and the subject as 'Baudelaire, Charles, 1821-1867...'. The article is identified as 'Zprávy Společnosti bratří Čapků -- ISSN 2533-4654 -- R. 2021, č. 142, září, s. 10'. The annotation reads: 'Článek o básníku, grafikovi a překladateli B. Reynkovi – a jeho vztahu k bratřím Čapkům.'

Kde se dozvědět více?

Sociální sítě

- Facebook – Česká literární bibliografie
- YouTube – ÚČL, 47 videí ([National Bibliographies Research and Curation, e-zdroje](#))
- Twitter – <https://twitter.com/bibliodataWG>

Publikační činnost

- <https://clb.ucl.cas.cz/vystupy-ceske-literarni-bibliografie/>
- Zenodo – [DARIAH Bibliographical Data Working Group](#)

Kontakt: clb@ucl.cas.cz

Vedoucí týmů

clb.ucl.cas.cz

Jak citovat

2023–2026

Jak uvádět dedikaci

Veškeré výstupy badatelů dosažené za použití výzkumné infrastruktury ČLB a vložené do **Rejstříku informací o výsledcích (RIV)** musejí obsahovat náležité **označení použité infrastruktury** (podle § 32 odst. 4 zákona 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje).

Vstupem do zdrojů České literární bibliografie se uživatel zavazuje odkázat na její využití v každé publikaci, kvalifikační práci či jiném výstupu, a to následující formou:

Základní dedikace

Při vzniku práce [knihy/studie/...] byly využity zdroje výzkumné infrastruktury Česká literární bibliografie – <https://clb.ucl.cas.cz/> (kód ORJ: 90243).

Příklad dedikace konkrétního zdroje

Při vzniku práce [knihy/studie/...] byla využita databáze Retrospektivní bibliografie české literatury 1770–1945 / Současná bibliografie (od roku 1945) / Bibliografie současného českého internetu / aj., zpracovávaná při výzkumné infrastruktuře Česká literární bibliografie – <https://clb.ucl.cas.cz/> (kód ORJ: 90243).

Mgr. Pavla Hartmanová, Ph.D.

zástupce ředitele

deputy director

Děkuji za pozornost

Na řešení projektu Česká literární bibliografie (LM2023043) byla Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy poskytnuta dotace z prostředků účelové podpory velkých výzkumných infrastruktur.

Česká literární bibliografie
Czech Literary Bibliography

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

Na Florenci 1420/3, 110 00 Praha 1, Czech Republic

T +420 222 828 135, E hartmanova@ucl.cas.cz W www.ucl.cas.cz